

SAMARBETSORGAN FÖR
ETNISKA ORGANISATIONER
I SVERIGE

Funktionsnedsättning och etniska minoritetsföreningar

*Funktionsnedsättning och
etniska minoritetsföreningar*

SIOS

Bellmansgatan 15, 1 tr, 118 47 Stockholm
Tel. 08-55 69 33 60 (vx). Fax 08-643 90 68
E-post: kansli@sios.org
Hemsida: www.sios.org

Tryck: Ale Tryckteam, Bohus 2013

Innehåll

<i>Varför den här skriften?</i>	<i>5</i>
<i>Funktionshinder och funktionsnedsättning</i>	<i>6</i>
<i>Funktionshinder och etnicitet</i>	<i>8</i>
<i>Intersektionalitet mellan funktionshinder och etnicitet</i>	<i>8</i>
<i>Mångfald och organisation</i>	<i>10</i>
<i>Att bereda plats</i>	<i>12</i>

Varför den här skriften?

Alla människor har etnicitet, kön, sexuell läggning, ålder, funktionsförmåga etc. Dessa egenskaper eller tillstånd utgör en grund för sociala kategorier och bidrar till utformningen av människors identitet och de livsvillkor de lever under.

För etniska minoritetsorganisationer är det etniska perspektivet på samhället det starkaste. Men det är viktigt att de också blir inkluderande organisationer som tar tillvara den mångfald som finns i samhället. Genom att ta hänsyn till andra perspektiv än det etniska skapar man större möjligheter att avslöja och bekämpa diskriminerande strukturer inom och utanför organisationerna.

Syftet med den här skriften är att öka kunskapen om personer med etnisk minoritetsbakgrund och funktionsnedsättning i berörda organisationer.

I projektet *Organisering av personer med funktionsnedsättning inom SIOS* har man diskuterat förutsättningar och tagit fram förslag till hur man kan gå tillväga för att inkludera personer med funktionsnedsättning i etniska minoritetsorganisationer. Detta är början till ett viktigt och långsiktigt arbete som sker inom den ram som är angiven i SIOS Idéprogram.

Julio Fuentes, SIOS verksamhetssekreterare har varit projektledare och tagit fram skriften. Vi tackar Ungdomsstyrelsen som finansierat projektet och till alla som medverkade i de seminarier, träffar och samtal som anordnades under projektet.

Stockholm i februari 2013

Maria Olsson
SIOS ordförande

Funktionshinder och funktionsnedsättning

Synen på funktionshinder beror på många olika faktorer: sociala, ekonomiska, historiska, politiska, kulturella med flera. Det finns olika modeller för att förstå och förklara funktionshinder. I Sverige så är det den så kallade miljörelaterade modellen som används mest.

Man skiljer på *funktionsnedsättning* och *funktionshinder*.

Funktionsnedsättning är knuten till individen, kroppens och hela individens funktionsförmåga.

Funktionshinder är knutet till miljön, som omfattar allt i det omgivande samhället. Miljön påverkar individens aktiviteter och delaktighet i samhället. Om miljön inte är anpassad så uppstår funktionshinder.

I miljön inräknas också bemötande och våra attityder till personer med funktionsnedsättning.

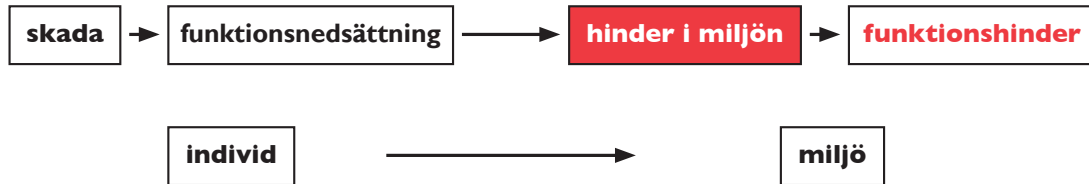
Ordet ”handikapp” används inte längre. Det har med tiden fått en dålig klang. Inom begreppet handikapp är det svårt att särskilja människa från miljö.

Det viktiga med orden *funktionsnedsättning* och *funktionshinder* är att man lätt kan inse att vi kan anpassa miljön så att det uppstår så lite funktionshinder som möjligt.

En människa kan ha en funktionsnedsättning. Det är samhället som skapar funktionshinder.

Den miljörelaterade modellen

Det är trappan som skapar funktionshinder

Funktionshinder och etnicitet

Personer med funktionsnedsättning och personer från etniska minoriteter har mycket gemensamt. En funktionsnedsättning påverkar hela människans liv och även dennes familj. Funktionsnedsättningen påverkar människans identitet, hur hon uppfattar sig själv och hur hon uppfattas av andra.

Personer med etnisk minoritetsbakgrund har ofta invandrat själva eller har minst en förälder som har gjort det. Invandringen innebär en stor förändring och påverkar också människans identitet, hur hon upplevs av andra och av sig själv.

Man talar ofta om personer med funktionsnedsättning och personer med etnisk minoritetsbakgrund som tillhörande marginaliserade grupper.

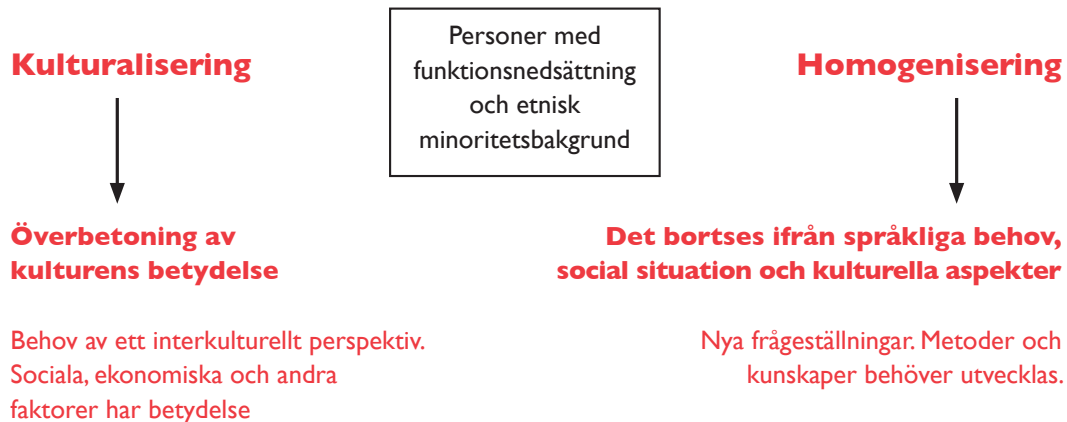
Intersektionalitet mellan funktionshinder och etnicitet

Intersektionalitet betyder korsning. Man kan betrakta funktionshinder och etnicitet som sociala kategorier. I det här fallet talar vi om *intersektionaliteten mellan funktionshinder och etnicitet* när dessa sociala kategorier korsar varandra. I praktiken innebär det att vi talar om personer som både har funktionsnedsättning och etnisk minoritetsbakgrund.

Man kan urskilja två förhållningssätt i samhället gentemot personer som tillhör dessa båda kategorier.

Det ena är en *kulturalisering*, det vill säga att man betraktar människor med funktionsnedsättning och etnisk minoritetsbakgrund uteslutande utifrån kulturella särdrag.

Två dominerande förhållningssätt

Det andra förhållningssättet är att betrakta dessa människor på ett *homogeniserande* sätt, dvs. att de har samma behov som personer med funktionsnedsättning med svensk bakgrund. Därmed bortser man från människornas språkliga, kulturella, sociala och andra specifika behov.

Dessa två förhållningssätt som finns överallt, hos myndigheter och organisationer samt hos människorna själva är en bidragande orsak till att personer med funktionsnedsättning inte bemöts på ett korrekt sätt. Deras möjligheter att få arbete är inte så stora och de deltar inte på lika villkor i samhälls- eller föreningslivet.

Mångfald och organisation

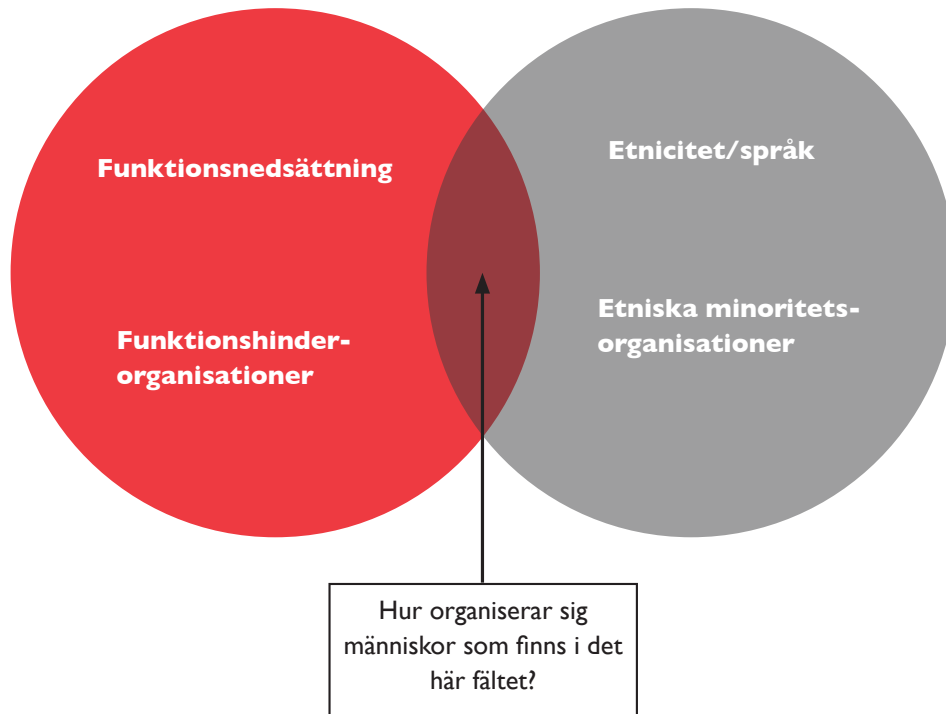
I samhället finns idag organisationer som baseras på sociala kategorier såsom funktionsnedsättning, kön, etnicitet, sexuell läggning, ålder, med mera. Organisationer agerar utifrån sina medlemmars intressen; kvinnor, personer med etnisk minoritetsbakgrund, homosexuella, personer med funktionsnedsättning, med flera.

Det är dock svårt för organisationerna att företräda flera medlemsgrupper samtidigt, som exempelvis kvinnor med funktionsnedsättning eller dem med funktionsnedsättning och etnisk minoritetsbakgrund. Detta gör det svårare för personer som identifierar sig med flera gruppers intressen att engagera sig i organisationerna.

Försök har gjorts inom ett fåtal funktionshinderorganisationer att arbeta med personer med funktionsnedsättning och etnisk minoritetsbakgrund och ett par organisatoriska former har växt fram. De är baserade på individuellt medlemskap och nätverk som organiseras utifrån språktillhörighet eller det faktum att man har etnisk minoritetsbakgrund.

Det har även bildats ett fåtal etniska funktionshinderorganisationer. Dessa organisationer har sitt ursprung i den etniska eller språkliga tillhörigheten. De etniska funktionshinderorganisationerna har medlemmar med olika funktionsnedsättning.

Mångfald och organisation

Att bereda plats

Vad kan etniska minoritetsorganisationer göra för att välkomna personer med funktionsnedsättning?

Det gäller att utveckla ett bra bemötande. Det handlar om ett förhållnings-sätt, en attityd, som går ut på att se människan, inte funktionsnedsättningen. De allra flesta människor har inte hundra procent funktionsförmåga i alla lägen i alla sammanhang i livet. Det är precis tvärtom. De allra flesta av oss fungerar inte alltid till hundra procent.

Etniska minoritetsorganisationer är vana att anordna familjeaktiviteter som passar människor i alla åldrar. Det gäller att tänka till lite extra och utforma aktiviteterna så att de passar alla. Ibland kan man göra aktiviteter riktade mot dem som har en viss funktionsnedsättning. Detta kan öka känslan av gemenskap.

Man ska se till att information om de aktuella funktionsnedsättningarna finns till hands och att medlemmarna får den informationen. Man kan ta kontakt med berörd funktionshinderorganisation och få information om funktionsnedsättningen i fråga.

Många personer med funktionsnedsättning har en komplicerad livssituation. Att ge råd och stöd kan vara svårt. Ofta finns det i föreningar personer med sakkunskap inom olika områden. De kan vara till hjälp. Man kan bilda en stödgrupp. Alternativet är att söka stöd utanför föreningen.

I projektet har man diskuterat olika möjligheter för att personer med funktionsnedsättning också ska ha inflytande. Det kan vara att erbjuda en plats i styrelsen i föreningen eller i förbundet. Eller bilda en kommitté inom förbundet. För detta behövs det kanske att förbundet reviderar sitt program eller sina stadgar för att tydligt inkludera personer med funktionsnedsättning.

SIOS – Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige

SIOS är ett partipolitiskt och religiöst obundet samarbetsorgan för erkända och icke erkända etniska minoritetsorganisationer.

SIOS uppgift är att driva minoritetspolitiska frågor och att verka för en mångfaldspolitik som präglar hela samhället. Det gäller språklig och kulturell pluralism, frågor om jämlikhet och mångfald samt delaktighet och demokratisk utveckling. SIOS arbetar även för en förstärkning av medlemmarnas samarbete för sina gemensamma intressen. Det sker genom olika former av opinionsbildning, seminarier, uppvaktningar, remissyttranden, projektverksamhet mm.

Samarbetet i SIOS sker genom en vald styrelse med representanter för medlemsförbunden och med hjälp av ett sekretariat med säte i Stockholm. SIOS har 22 medlemsförbund vilka omfattar drygt 300 lokala föreningar och ca 75 000 medlemmar sprida runtom i Sverige.

Medlemsförbund

Assyriska riksförbundet, Chilenska riksförbundet, Eritreanska riksförbundet, Finlandssvenskarnas riksförbund, Grekiska riksförbundet, Iranska riksförbundet, Italienska riksförbundet, Kinesiska riksförbundet, Kurdiska riksförbundet, Polska riksförbundet, Portugisiska riksförbundet, Riksförbundet Roma International, Ryska riksförbundet, Serbernas riksförbund, Serbiska Ungdomsorganisationen, Somaliska riksförbundet, Spanska riksförbundet, Syrianska riksförbundet, Turkiska kvinnoförbundet, Turkiska riksförbundet, Ukrainska alliansen och Yarsanförbundet.

SIOS

Bellmansgatan 15, 1 tr

118 47 Stockholm

08-55 69 33 60 (vx)

kansli@sios.org

www.sios.org